

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ОЛЕНІВКА – НЕ ЗАБУТА!

Один рік – великий строк, щоб замести сліди.
Але недостатній, аби забути про теракт.

Фільм “Абсолютне зло”
відеофіксація воєнних злочинів РФ

Автор ілюстрації: Мигович Артем @myhovych_filmss

Хронологія та головні факти теракту в Оленівці

Стаття 12 Женевської конвенції про поводження з військовополоненими: «Військовополонені перебувають у руках ворожої держави, а не окремих осіб чи військових частин, які взяли їх у полон. Незалежно від відповідальності, яку можуть нести окремі особи, держава, що тримає в полоні, відповідає за поводження з військовополоненими».

● **У ніч із 28 на 29 липня 2022 року** Генеральний штаб ЗСУ повідомив, що російська армія атакувала колонію в Оленівці. Там утримувалася частина українських військовослужбовців, вивезених у полон із території заводу «Азовсталь» у Маріуполі.

Унаслідок удару, за інформацією РФ, загинули понад 50 українських військових, ще понад 70 отримали поранення. При цьому жоден працівник колонії, бойовик «ДНР» чи російський військовий не постраждав!

Важливо! В Оленівці загинули люди, які мали офіційний статус військовополонених та були верифіковані Міжнародним Комітетом Червоного Хреста.

Одразу після вибуху Росія звинуватила Україну в обстрілі, який нібито здійснили з американських реактивних систем залпового вогню HIMARS.

Україна звернулася до ООН та Міжнародного Комітету Червоного Хреста, як до гарантів домовленостей щодо захисників «Азовсталі», які утримувалися в Оленівці. Домовленості передбачали, що їм збережуть життя та згодом обміняють. ООН і Червоний Хрест висловили готовність розслідувати масове вбивство полонених.

● **3 серпня 2022 року** Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш заявив, що організація готує групу експертів для розслідування загибелі полонених в Оленівці.

● **Через 5 місяців** Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш розпустив місію зі встановлення фактів удару по колонії в Оленівці через відсутні гарантії безпеки.

Місія ООН зі встановлення фактів про теракт в окупованій Оленівці жодного разу не погодилася ознайомитися з українськими матеріалами щодо вибуху в колонії.

Упродовж усього часу роботи місії, Омбудсман України неодноразово намагався зустрітися з її учасниками онлайн чи офлайн і висловлював готовність їхати у Нью-Йорк, щоб передати ті матеріали, які є в українській стороні.

● **11 жовтня** на підконтрольну Україні територію повернули тіла 62 українських військових. Серед них — загиблі в Оленівці. Також вдалося повернути декількох поранених, які перебували у підірваному баракі.

Україна власними силами намагається здійснювати всі можливі експертизи та розслідувати цей злочин. Однак без роботи на місці події це дуже важко, навіть із залученням міжнародної допомоги та технологій.

● **25 липня 2023 року** Управління Верховного комісара ООН з прав людини зробило заяву, що теракт в Оленівці «**не був** спричинений ракетою HIMARS». Тобто це спростовує поширені раніше пропагандистські заяви російської сторони, буцімто це Україна обстріляла колонію.

Україна вимагає, щоб якнайшвидше відновила свою роботу місія ООН або була створена нова місія задля ретельного розслідування теракту в Оленівці.

Рік трагедії в Оленівці: злочин без покарання

До роковин трагедії в Оленівці в Офісі Омбудсмана відбувся захід «Рік трагедії в Оленівці: злочин без покарання». Серед запрошених гостей – представники державних органів, громадські організації, моніторингової місії ООН в Україні, МКЧХ та рідні постраждалих українських військових.

Зустріч розпочалася із хвилини мовчання в пам'ять про тих, хто загинув у бараці в колонії Оленівки. Під час заходу про події жахливої ночі з 28-го на 29-те липня 2022-го року розповів військовослужбовець НГУ, якому вдалося вижити та повернутися додому з ворожого полону.

Окрім цього, сестра загиблого військового Тетяна Лісова закликала українців ставити підписи за те, щоб в Україні започаткувати дні скорботи та вшанування пам'яті захисників, страчених внаслідок теракту в колонії №120 смт Оленівка. Підписати петицію можна тут: <https://petition.president.gov.ua/petition/198728>.

Омбудсман України Дмитро Лубінець зауважив, що Україна знає, що цей цинічний військовий злочин вчинила РФ: «Я переконаний, що ми зможемо довести це юридично. Також ми боремося за те, щоб світ не забував про цей теракт і гучно говоримо про це на всіх міжнародних майданчиках. Сльози рідних, чий сини, батьки чи брати постраждали та загинули в Оленівці, ще не висохли, вони мають право знати всі обставини».

Минув 1 рік із дня трагедії. Це великий строк, щоб «замести сліди», але малий – щоб забути про злочин!

Працюємо, щоб визволити з в'язниць, катівень і таборів ворога кожного українця!

6 липня з російського полону вдалося повернути **45 українців**. Серед них – оборонці «Азовсталі» та Маріуполя, Донецького, Запорізького та Харківського напрямків.

Більшість із них мають тяжкі поранення. На всіх попереду чекає реабілітація.

Додому вже повернули 2 576 українців. Це 47-й обмін, який вдалося здійснити.

Традиційна бесіда з російськими військовими, які незаконно перебували на території України. Вони не мають до України жодних скарг і пропозицій. «Ставилися по-людськи», – сказав російський полонений, якого репатріювали у кареті екстреної допомоги. Його слова – це підтвердження, що Україна дотримується Женевських конвенцій!

Зустрічі з родинами військовополонених і зниклих безвісти – це можливість почути одне одного та зрозуміти проблемні питання

Кожного тижня у стінах Офісу Омбудсмана та поза його межами Уповноважений ВРУ з прав людини Дмитро Лубінець і представники від Офісу **організують зустрічі з родинами військовополонених і зниклих безвісти.**

Зокрема під час однієї з них від рідних військових були конкретні пропозиції щодо надання права на звільнення з військової служби та відстрочки від призову під час мобілізації особам, звільненим з полону, а також щодо врахування перерахування пільг і обчислення вислуги років за час перебування у полоні.

Омбудсман України Дмитро Лубінець зазначив, що обидві пропозиції він підтримує.

Зустрічі з родичами цього місяця Дмитро Лубінець провів на Рівненщині, Закарпатті та у Львові.

«Вкотре наголосив, що медійність щодо конкретного військовополоненого лише шкодить процесам обміну цього військовослужбовця. Звернув увагу родичів, що варто бути обережними із персональними даними, як своїми, так і військових, і не передавати їх стороннім особам», – зауважив Дмитро Лубінець.

Під час зустрічі команда Офісу Омбудсмана збирала у родичів звернення та списки їхніх рідних, які перебувають у полоні, а також зниклих безвісти за особливих обставин.

Перебування у полоні чи зникнення безвісти військового – це не питання однієї людини, це питання всієї країни. Україна працює, щоб повернути кожного!

Ситуація з українськими цивільними заручниками у РФ – найбільш жахлива!

Омбудсман України Дмитро Лубінець продовжує наголошувати, що позиція України щодо цивільних заручників, яких незаконно утримує РФ, чітка та проста – Україна готова до конкретних кроків і працює, аби повертати своїх людей.

На жаль, окупанти роблять з українських цивільних заручників – злочинців і навмисно відкривають на них видумані й сфабриковані справи. Також **РФ протизаконно затримує українських громадян на тимчасово окупованих територіях та території Росії.**

З огляду на це Омбудсман України вважав би доцільним, щоб Міжнародний Кримінальний Суд висунув звинувачення російській стороні з приводу цивільних заручників. На прикладі того, що відбулося стосовно депортації українських дітей.

Відповідно до 4-ї Женевської конвенції, цивільних не можна брати в полон! Росія це правило порушила!

Депортація і примусове переміщення дітей – це злочин! Працюємо, аби повертати їх в Україну

У липні Центр захисту прав дитини відвідали **перша леді України Олена Зеленська та перша леді Південної Кореї Кім Кон Хі**. Омбудсман України Дмитро Лубінець розповів їм про те, як РФ порушує права українських дітей.

Після цього запросив оглянути Центр, де дітям надають юридичну, соціальну та психологічну допомогу. Також розповів, як здійснюється опитування та фіксація воєнних злочинів російських військових проти українських дітей.

Також перші леді познайомилися із нещодавно повернутими сестричками. Менша – активно спілкувалася із гостями та навіть запропонувала зробити їм тимчасові тату. На що ні перші леді, ні Омбудсман України – не змогли відмовитися.

Цих дітей додому вдалося повернути із тимчасово окупованої території України. 5- та 12-річні сестри розлучилися з батьками у перший день повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Весь час вони перебували з бабусею, яка відмовлялася передавати дітей матері, котра повернулася з російського полону.

Після звернення мами, Офіс Омбудсмана напрацював механізм повернення дітей до неї із російською стороною. Все вдалося – сім'я возз'єдналася.

Окрім цього, у липні вдалося повернути ще двох дітей однієї військовослужбовиці, яка теж перебувала в російському полоні. Вона повернулася в Україну з ворожого полону ще у жовтні, а своїх дітей не бачила від березня 2022-го року.

Історія 6-річного Рената й 10-річної Варвари та їх мами, яка пройшла пекло ворожого полону, як військовополонена.

Її діти, син і донька, потрапили до інтернату, однак згодом прадідусь забрав їх до себе на тимчасово окуповану територію України. Повернути дітей мамі вдалося завдяки роботі Офісів Омбудсмана України та РФ.

Також додому **вдалося повернути маму та сина з території РФ**. До початку повномасштабної війни сім'я проживала в Липцях на Харківщині. В їхнє село окупанти зайшли 24 лютого, а 16 березня минулого року окупаційна влада в примусовому порядку, порушивши всі права людини та громадянина, вивезла сім'ю до Воронежської області РФ.

Аби родина змогла отримати посвідчення на повернення в Україну, Офіс Омбудсмана оперативно зв'язався з ДМС України. А супровід її на територію країни-агресора був забезпечений спільно з організацією, яка займається питаннями повернення депортованих осіб.

Водночас, маючи всі необхідні документи, маму разом із маленьким сином кілька разів не пропускала на кордоні російська сторона. Врешті попри складнощі, обох повернули додому.

Олександр Кононенко

Представник Уповноваженого з прав людини в системі органів сектору безпеки й оборони

✉ kononenkoov@ombudsman.gov.ua

Захист прав дітей: в Україні та за кордоном

Додому вдалося повернути 7-річну дівчинку, яку бельгійський суд відібрав у матері й тимчасово влаштував у прийомну родину.

Дитина переїхала у Бельгію спільно з мамою у лютому 2022 року. Проте через погіршення здоров'я матері й неможливістю нею забезпечувати належний догляд за дитиною, за рішенням місцевого суду дитину тимчасово влаштували в прийомну сім'ю.

В Україні залишився тато дівчинки. Він спершу самостійно намагався повернути дитину та брав участь у судовому процесі через свого бельгійського адвоката, а потім уже **звернувся до Офісу Омбудсмана**. За відповідним зверненням відкрили провадження.

В Офісі тато отримав усі необхідні рекомендації та алгоритм дій щодо повернення дитини, після чого намагався перетнути кордон та виїхати до доньки. Він мав на руках усі документи, підтверджуючі особливі підстави та рішення про влаштування дитини до тимчасової родини, проте на кордоні його не пропустили.

Отримавши письмову відмову в перетині, він повторно звернувся до голови Державної прикордонної служби України з проханням розглянути можливість надати йому дозвіл на перетин кордону. У червні ювенальний суддя прийняв рішення про повернення малолітньої дитини батькові. Вони повернулися в Україну, а згодом разом відвідали Центр захисту прав дитини.

Центр захисту прав дитини (Child Rights Protection Center) створили за ініціативи Президента України Володимира Зеленського. У травні цього року в ньому презентували план дій Bring Kids Back UA щодо повернення додому всіх українських дітей. Його розробили за дорученням Президента України, а представив план дій керівник Офісу Президента Андрій Єрмак.

Наразі в Центрі захисту прав дитини також фіксують злочини росіян проти українських дітей, а також надають соціальну, психологічну, юридичну підтримку дітям та їхнім сім'ям.

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

Станом
на 31 липня
в Україну
вдалося
повернути
386
дітей

Зустріч із делегацією Держави Катар

28 липня у Центрі захисту прав дитини відбулася зустріч Омбудсмана України із делегацією Держави Катар. Її очолює Прем'єр-міністр та Міністр закордонних справ Держави Катар Шейх Мохаммед бін Абдулрахман Аль-Тані.

Дмитро Лубінець розповів делегації, що через агресію Росії проти України:

498

дітей
загинули

1 081

дітей отримали
поранення

19 546

українських дітей
РФ депортувала

Голова делегації дуже зацікавився цією темою. Зокрема він зауважив, що питання захисту прав українських дітей є важливим для Держави Катар.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини зауважив, що хотів би, аби якнайбільше міжнародних партнерів розуміли жахливість злочинів Росії проти українських дітей та українського народу. Окрім цього, подякував делегації Держави Катар за візит до Центру захисту прав дитини!

Ірина Суслова

Представник Уповноваженого
з прав дитини

✉ suslova@ombudsman.gov.ua

Захист прав громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії РФ

За сприяння Уповноваженого ВРУ з прав людини **поновили права понад 7 тисяч громадян**, які постраждали внаслідок збройної агресії РФ проти України.

Так, до Офісу надійшли листи від Баштанської територіальної громади та Миколаївської ОВА, в яких висвітлили проблему недоотримання жителями деокупованих громад грошової допомоги в межах проекту підтримки мешканців звільнених територій.

Офіс Уповноваженого обговорив розв'язання проблемного питання з АТ «Укрпошта», Товариством Червоного Хреста України, Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні, а також з органами влади. У результаті поновили право на соціальну підтримку для цих громадян.

Допомога в евакуації

До Уповноваженого ВРУ з прав людини надійшло звернення від громадянина України з проханням щодо його евакуації з Краматорська до Полтави.

Він вказував, що його попередні звернення до урядових організацій виявилися безрезультатними, а ситуація в Краматорську з кожним днем стає все небезпечнішою. Тому були потрібні невідкладні заходи для забезпечення та евакуації заявника.

За допомогою партнерської організації Офіс Омбудсмана організував заявнику **евакуацію до Полтави**, де чоловіка розмістили в геріатричному пансіонаті з урахуванням його фізичних потреб. Важливо, що умови розміщення були враховані, аби забезпечити медичний догляд і комфорт для проживання.

Заявник є особою з інвалідністю I групи по зору та обмежено мобільним, тому його евакуація супроводжувалася медичним персоналом.

Моніторинг умов проживання українців за кордоном

Співробітники Офісу Омбудсмана здійснили візити до місць компактного поселення (МКП) українських громадян у містах Кишинів та Каушани (Молдова).

Так, у МКП у Кишиневі проживає 185 осіб, а в Каушани – 18 осіб. **У кожному з місць створені належні умови проживання для українських громадян.**

Окрім житлових умов, представники Офісу Омбудсмана обговорили з мешканцями МКП питання зайнятості, отримання медичних і соціальних послуг, навчання їхніх дітей. Жодних скарг або проблемних питань вони не висловили.

Офіс Омбудсмана України продовжує моніторинг дотримання прав та інтересів українців, які перебувають за кордоном. Візити до компактних поселень українських громадян в інших країнах мають також й просвітницьку складову. Зокрема людей інформують щодо можливостей і прав, а також контактів, за якими можна звернутися, в разі їх порушення.

Ольга Алтуніна

Представник Уповноваженого з питань захисту прав громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України

✉ altuninaom@ombudsman.gov.ua

ГОЛОДНІ ІГРИ

Росія провокує голод у світі, знищуючи українське зерно

17 липня Російська Федерація оголосила про вихід Чорноморської зернової ініціативи посилюючи обстріли окупаційними військами портів та зерноскладів.

Також український врожай знищується вогнем прямо на полях під час артобстрілів російських загартників у Запорізькій, Миколаївській, Дніпропетровській, Херсонській областях. Через постійні обстріли гасити такі пожежі складно, а на окупованих територіях росіяни навмисно не дозволяють це робити. За даними NASA Harvest, **близько 22% усієї української сільгоспземлі, зараз окуповані росіянами.**

Тільки на Херсонщині уже вигоріло сотні гектарів пшениці, ячменю та інших зернових культур. А знищення хліба – один із найтяжчих злочинів у воєнний час. Також окупанти знищують сільськогосподарську техніку, склади та крадуть український урожай, загрожуючи глобальній продовольчій безпеці.

Вихід із зернової угоди позбавляє Україну, одного зі світових лідерів із виробництва аграрної продукції, можливостей експортувати продовольство морським шляхом, що призведе до різкого підвищення світових цін на продукцію, від чого найбільше постраждають бідні країни.

Закликаю світову спільноту звернути увагу на черговий злочин Росії і сприяти відновленню експорту зерна на світовий ринок. Найдієвішим інструментом у збереженні глобальної продовольчої безпеки буде перемога над окупантом і звільнення всіх територій України. Ми обов'язково це зробимо.

За повідомленням Віце-прем'єр-міністра з відновлення України Олександра Кубракова, на засіданні Ради Україна – НАТО, а також МЗС: приблизно знищено 180 тис. т зернових культур, пошкоджено або знищено 26 об'єктів портової інфраструктури та 5 цивільних суден.

Будьте з Україною, і це буде наша спільна перемога!

Захист соціальних й економічних прав громадян

За втручання Уповноваженого 1 770 осіб з інвалідністю з дитинства та 69 їхніх законних представників отримують належні їм кошти державної соціальної допомоги.

На підставі отриманих із звернень громадян даних про порушення прав осіб з інвалідністю з дитинства та їх законних представників Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини за власною ініціативою в березні 2023 року було відкрито провадження.

У ході провадження співробітниками Секретаріату провели дистанційний моніторинг із зазначеного питання та дослідили нормативно-правові документи, які регламентують призначення та виплату ДСДІ, у тому числі в умовах воєнного стану. Встановили, що неузгодженість між собою додатково прийнятих у цій сфері на час дії воєнного стану спеціальних актів з основними нормативно-правовими документами призвели до порушень права осіб з інвалідністю з дитинства та їх законних представників на своєчасність та повноту отримання коштів ДСДІ, а також, до подвійної виплати ДСДІ законним представникам осіб з інвалідністю з дитинства.

Уповноваженим були надіслані акти реагування до Міністерства соціальної політики України та Національної соціальної сервісної служби України з рекомендаціями щодо усунення виявлених порушень та законодавчого врегулювання проблемних питань. Ініційовано проведення додаткових перевірок у цій сфері.

Надані рекомендації Уповноваженого виконані в повному обсязі:

- Мінсоцполітики поінформувало про донарахування коштів ДСДІ 1 770 особам з інвалідністю з дитинства;
- скасовано неправомірні рішення про утримання виплаченої допомоги з 69 законних представників осіб з інвалідністю з дитинства, а раніше утримані з них кошти донараховані;
- Мінсоцполітики розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України який передбачає, зокрема, конкретизацію умов надання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю після досягнення ними повноліття під час воєнного стану. Наразі проєкт акта надходив на погодження до Уповноваженого і був підтриманий (із зауваженнями).

Руйнування культурної спадщини

Російська Федерація нищить культурну спадщину та порушує культурні права українських громадян. Як відомо, українські експерти обстежують лише об'єкти, розташовані на підконтрольній території. І остаточно про розмір збитків, завданих культурній спадщині нашої державі, можна буде сказати лише після завершення війни й розмінування всіх територій.

Руйнування об'єктів культурної спадщини є воєнним злочином відповідно до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 1954 року.

Олена Колобродова

Представник Уповноваженого з соціальних та економічних прав

✉ kolobrodova@ombudsman.gov.ua

Діяльність представників Уповноваженого в інших країнах

За кордоном працюють Представники Уповноваженого ВРУ з прав людини. У межах своїх повноважень вони проводять зустрічі з українцями, які потребують консультаційної або практичної допомоги щодо захисту їхніх прав і свобод. Також вони організують лекції, семінари та тренінги з метою сприяння комфортній соціалізації українців в інших країнах. Окрім цього:

В Ірландії один із результатів роботи Представника Уповноваженого – розформування місця тимчасового розселення для українців «Sisters of Mercy Convent» в місті Лохрей.

Відповідно до численних заяв, компанія, яка керувала поселенням, неодноразово порушувала права українців. Зокрема погрожувала їм та принижувала, не змогла забезпечити громадян України прийнятними умовами проживання, а також не відповідала на їхні запити.

Представництво за кордоном допомагає колишнім резидентам «Sisters of Mercy Convent» із пошуком нового місцепроживання.

У Великобританії Представник Уповноваженого взяв участь у заході «Ukraine Recovery Conference», що відбувся в Лондоні. На ньому зібралися представники урядів, фінансових установ, міжнародних організацій, бізнесу та громадськості з 59 країн. Основна мета конференції – обговорення питань відновлення та економічного розвитку України, а також підтримки українського народу надалі.

Зустріч із послами країн групи Nordic-Baltic та Великобританії

У стінах Офісу Омбудсмана відбулася зустріч із послами країн групи Nordic-Baltic та Великобританії.

Дмитро Лубінець зустрівся з ними, щоб розповісти про діяльність інституції, **розбудову регіональних центрів з прав людини**, про те, яким чином здійснюється повернення депортованих до РФ дітей та репатріація військовополонених, скільки звернень надходить до Офісу Омбудсмана, яким чином поновлюються права громадян і з якими викликами зіштовхнулася інституція від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

«Приємно чути слова підтримки від представників країн, які допомагають нашій державі та громадянам, котрі нині перебувають на території інших європейських країн. Запросив їх долучитися до наших заходів та проєктів, які покликані поновлювати та захищати права людини. Та подякував за плідну співпрацю й підтримку!», – сказав про зустріч Омбудсман України.

Зустріч з італійськими делегаціями

21 липня в Офісі Омбудсмана був насичений день спілкування з італійськими делегаціями. Так, Омбудсман України зустрівся із делегацією благодійної організації Misericordie «Національна конфедерація милосердя Італії», яка була заснована ще 1952 року, а згодом з – Делегацією Комісії із закордонних справ і в справах громад Палати депутатів Італійської Республіки, а також Надзвичайним і Повноважним Послом Італійської Республіки в Україні П'єр Франческо Дзадзо.

Дмитро Лубінець розповів делегаціям про роботу Офісу Омбудсмана та про нові виклики, з якими зіштовхнувся Офіс. Особливу увагу сконцентрував на поверненні українських дітей додому та неотриманні медичної допомоги громадян України на ТОТ. Окрім того, додав, що Україна від початку російського вторгнення чітко дотримується норм міжнародного гуманітарного права.

Питання Криму є критичним не лише для України, а й для цілого світу

Для захисту прав людини на окупованому півострові вкрай необхідне його звільнення від російської окупації. Про це зауважив Уповноважений ВРУ з прав людини Дмитро Лубінець у своєму онлайн-виступі на 53-й регулярній сесії Ради ООН з прав людини.

Він зазначив, що Росія використовує територію Криму як плацдарм для ведення бойових дій. Також окупаційна влада вчиняє свавільні затримання та незаконні ув'язнення громадян України у Криму. Окупанти роблять це через етнічне походження та віросповідання людей, їхні переконання і погляди.

«А у в'язницях їм не надають необхідної медичної допомоги! Це – численні порушення прав людини! Тому під час сесії закликав спільноту активізувати зусилля щодо вимагання доступу до місць утримання незаконно ув'язнених осіб та їх визволення. І звісно ми не маємо забувати: вкрай важливо притягнути всіх винних за злочини до відповідальності!», – зазначив Дмитро Лубінець.

Ольга Стрепochenко

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та європейської інтеграції

✉ strepochenko@ombudsman.gov.ua

Забезпечення прав і свобод національних меншин (спільнот) – важлива складова демократичного суспільства

Представник Уповноваженого з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів Михайло Спасов провів робочу зустріч із представниками сирійської, єгипетської, йорданської та ліванської діаспор в Україні.

Обговорили подальшу співпрацю щодо захисту прав національних меншин (спільнот) в Україні, зокрема, під час війни.

Під час презентації діяльності Уповноваженого за рік Михайло Спасов поінформував про результати роботи щодо захисту прав національних меншин (спільнот) та корінних народів в Україні, зазначивши, що широкомасштабна війна, розв'язана Росією проти України, стала найбільшим викликом.

Також Михайло Спасов повідомив, що Секретаріат Уповноваженого за підтримки Ради Європи розпочав дослідження стану додержання прав і свобод національних меншин України в умовах війни. Метою дослідження є отримання картини міграції та наслідків, яких представники національних меншин зазнали через війну.

Учасники зустрічі поділилися власними історіями свого життя в Україні, розповіли про те, що роблять для швидшої перемоги нашої держави.

Михайло Спасов подякував присутнім, наголосивши на тому, що вони завжди можуть звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у випадку порушенні прав національних меншин (спільнот).

Михайло Спасов

Представник Уповноваженого з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів

✉ spasov@ombudsman.gov.ua

Захист інформаційних прав

За реагування Уповноваженого **поновили право** ГО «Жіночий Антикорупційний Рух» на отримання інформації за інформаційними запитами.

До Уповноваженого ВРУ з прав людини звернулася громадська організація «Жіночий Антикорупційний Рух» (ГО «ЖАР») щодо стверджуваного порушення органами місцевого самоврядування права громадської організації на отримання доступу до публічної інформації.

Під час перевірки скарги встановили, що ГО «ЖАР» звернулася до шести територіальних громад Хмельницької області з метою отримання інформації щодо цільового використання коштів місцевих бюджетів на потреби оборони. За результатами розгляду інформаційних запитів, три виконавчі комітети міських рад відхилили в отриманні запитуваної інформації.

У межах провадження Уповноваженого до виконавчих органів цих міських рад були надіслані відповідні листи із роз'ясненнями положень Закону України «Про доступ до публічної інформації» та нормативно-правових актів у сфері оборони. З урахуванням наданих Секретаріатом роз'яснень, інформаційні запити ГО «ЖАР» повторно розглянули й надали запитувану інформацію.

На початку липня 2023 року представник Уповноваженого з інформаційних прав та працівники Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини взяли участь у 1-шій мережевій зустрічі органів із захисту персональних даних країн Східного партнерства в Тбілісі.

На зазначеному заході представники України, Німеччини, Молдови, Грузії, Вірменії, Азербайджану поділилися власним досвідом у сфері захисту даних, розповіли про поточну ситуацію в країнах в контексті захисту даних, особливості законодавства у цій сфері, організаційну структуру органів, які мають відповідні повноваження тощо. На вказаній зустрічі у форматі діалогу було обговорено ключові концепції та принципи захисту даних відповідно до GDPR, роль органів із захисту даних у забезпеченні дотримання GDPR, найкращі практики згаданих країн щодо дотримання цих принципів, реалізацію нових проєктів щодо підвищення обізнаності громадськості у сфері захисту даних.

Юлія Деркаченко

Представник Уповноваженого з інформаційних прав

✉ derkachenko@ombudsman.gov.ua

Моніторинг дотримання прав людини у місцях несвободи

Співробітники Департаменту НПМ Офісу Омбудсмана спільно з представниками громадськості відвідали **ДУ «Ладижинська виправна колонія (№ 39)»** на Вінниччині. На час відвідування в установі перебували 274 засуджених. З ними провели опитування.

Серед позитивного:

- дотримана норма площі для засуджених осіб у звичайних житлових приміщеннях;
- у виробничих майстернях засуджені забезпечені засобами індивідуального захисту, є куток з охорони праці;
- проведений ремонт камери ПКТ, приміщення видачі готових страв їдальні.

Серед недоліків:

- не забезпечується норма площі в камерах для засуджених до довічного позбавлення волі, яка в окремих випадках менше ніж 4 квадратних метрів;
- порушуються правила санітарії та гігієни в деяких приміщеннях і санітарних вузлах, засуджені не забезпечені належними побутовими умовами;
- порушується право засуджених на працю та захист від експлуатації;
- порушується право засуджених на контакт із зовнішнім світом, оскільки належним чином не забезпечена можливість надсилання електронних звернень.

Окрім цього, група НПМ встановила факти існування неформальної ієрархії, що призводить до сегрегації та дискримінації засуджених.

Особливу занепокоєність викликає питання доступу засуджених до питної води. Попри те, що в установі є результати санітарно-мікробіологічного дослідження води, до представників групи НПМ надходили численні скарги від засуджених щодо її якості та неможливості споживання через забрудненість.

З метою усунення виявлених порушень прав і свобод ув'язнених Секретаріат Уповноваженого скерував до компетентних органів відповідні акти реагування.

Віталій Нікулін

Представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи

✉ nikulin@ombudsman.gov.ua

Дотримання процесуальних прав в Україні

З метою дотримання процесуальних прав в Україні Секретаріат Уповноваженого здійснює моніторинг додержання таких прав. Під час нещодавнього візиту до державної установи «Київський слідчий ізолятор», працівники Секретаріату Уповноваженого ВРУ з прав людини отримали відомості про те, що **в цій установі понад 5 років утримуються 42 особи, стосовно яких наразі тривають судові провадження**. Зокрема щодо 29-ти осіб – у судах першої інстанції міста Києва та Київської області та щодо 13-ти – апеляційні провадження.

Вимога стосовно встановлення обґрунтованості кримінального обвинувачення упродовж розумного строку є ключовим елементом права гарантованого статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Забезпечення цього права, яке передбачає недопущення необґрунтованих зволікань, має значення для багатьох аспектів організації системи кримінальної юстиції, зокрема, щодо процедур, яких необхідно дотримуватися, наявних повноважень, запроваджених інституційних механізмів, використовуваних технологій та наданих ресурсів.

Причини тривалого судового розгляду справ щодо цих осіб з'ясовуються з метою вжиття заходів щодо усунення причини та умов, що сприяють порушенню прав не лише обвинувачених, яких утримують під вартою, а й прав потерпілих, яким тією ж нормою Конвенції гарантовано вирішення судом упродовж розумного строку прав цивільного характеру.

Питання невиконання судових рішень в Україні та шляхи подолання

У стінах Офісу Омбудсмана відбувся круглий стіл на тему **«Проблемні питання невиконання судових рішень в Україні та шляхи подолання»**.

Серед учасників – працівники Департаменту моніторингу додержання права на справедливий суд та процесуальних прав, а також Міністерства юстиції, суддів Верховного Суду, приватних виконавців, адвокатів, громадських організацій.

Враховуючи численні скарги громадян до Уповноваженого, що стосуються невиконання судових рішень, на заході обговорили актуальні проблеми, які виникають під час виконання судових рішень, зокрема що стосуються немайнового характеру, де виконання судового рішення напряму залежить від боржника. Учасники круглого столу надали свої пропозиції щодо можливих шляхів розв'язання проблемних питань.

У результаті учасники заходу зійшлися на тому, що **дієвим механізмом, який забезпечив би зменшення рівня невиконання судових рішень в Україні є посилення відповідальності боржника за невиконання відповідного рішення.** Також запропонували впровадити систему персональної відповідальності боржників у випадку, коли такими є державні органи, за невиконання судових рішень.

Держава має забезпечувати ефективне правове регулювання та створювати механізми, необхідні для задоволення потреб та інтересів людини

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини 17 липня **вніс подання Міністру юстиції України** про вжиття заходів щодо усунення причин та умов, що сприяють порушенням права на особисту свободу, зокрема шляхом нормативно-правового врегулювання механізму звільнення особи з-під варти невідкладно після фактичного внесення застави, визначеної слідчим суддею, судом в ухвалі про застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою, та перевірки документів, що підтверджують застосування і внесення застави.

Цьому акту реагування передували розгляд скарг від підозрюваних, обвинувачених та їхніх захисників про порушення прав ув'язнених на особисту свободу, що полягають у зволіканні з виконанням судових рішень у частині застосування застави як альтернативного виду запобіжного заходу через недоліки існуючого механізму взаємодії органів судової влади та адміністрацій установ попереднього ув'язнення щодо обміну документами та інформацією про зарахування внесеної суми коштів у рахунок застави на спеціальний рахунок територіального управління Державної судової адміністрації України, яке здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду, що ухвалив рішення.

Встановлено, що недосконалість механізму, визначеного нормативно-правовими актами, перевірки документів, що підтверджують застосування і внесення застави, створює умови для незаконного утримання під вартою осіб, за яких внесено заставу, упродовж невизначеного часу з моменту фактичного внесення застави.

Олена Фролова

Представник Уповноваженого в системі судустрою з права на справедливе правосуддя та представництва в Конституційному Суді України

✉ frolova@ombudsman.gov.ua

Всеукраїнський правозахисний форум «Легіон права»

7 липня відбувся Всеукраїнський правозахисний форум «Легіон права». У його межах провели дискусії «Від стурбованості до дії – виклики та подальші кроки» та «Права людини крізь призму мистецтва та культури», а також обговорення **Операційного плану до Стратегії розвитку Офісу Омбудсману**.

На заході з вітальними словами спільно з Омбудсманом України Дмитром Лубінцем виступили **Мацуда Кунінорі – Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні та Оле Егберг Міккельсен – Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Данії в Україні**. Загалом на нього прийшла велика кількість людей: міжнародних партнерів, правозахисників, митців, журналістів.

Омбудсман України мав особисту пресконференцію. Він відповів на запитання щодо військовополонених і цивільних заручників, діяльності МКЧХ й теракту в Оленівці, умов проживання ВПО й роботи моїх представництв в областях України.

Дмитро Лубінець на форумі зауважив і про те, що Офісу Омбудсману вдалося зробити за рік його роботи на посаді Уповноваженого. Зокрема це запровадження 9-ти основних напрямків, створення хабу громадських ініціатив, розширення регіональної мережі, відкриття нових консультаційних центрів, ребрендинг Офісу Омбудсману, презентація щорічної доповіді у стінах ВРУ та створення спецдоповідей.

«На події зазначив, що ми організували захід, адже бажаємо, щоб права людини обговорювалися в різний спосіб, але найголовніше – аби цей захід став майданчиком, де ми можемо почути один одного і напрацювати необхідні підходи. Вважаю, що нам вдалося цього досягти. Дуже хочу, щоб цей форум став щорічним», – сказав Дмитро Лубінець під час конференції.

РФ – це абсолютне зло.

Країна-окупант продовжує цілеспрямовані обстріли мирних міст України

Протягом липня російська армія обстрілювала низку регіонів – Харківщину, Сумщину, Львівщину, Київщину, Донеччину, Запоріжчину та інші області України.

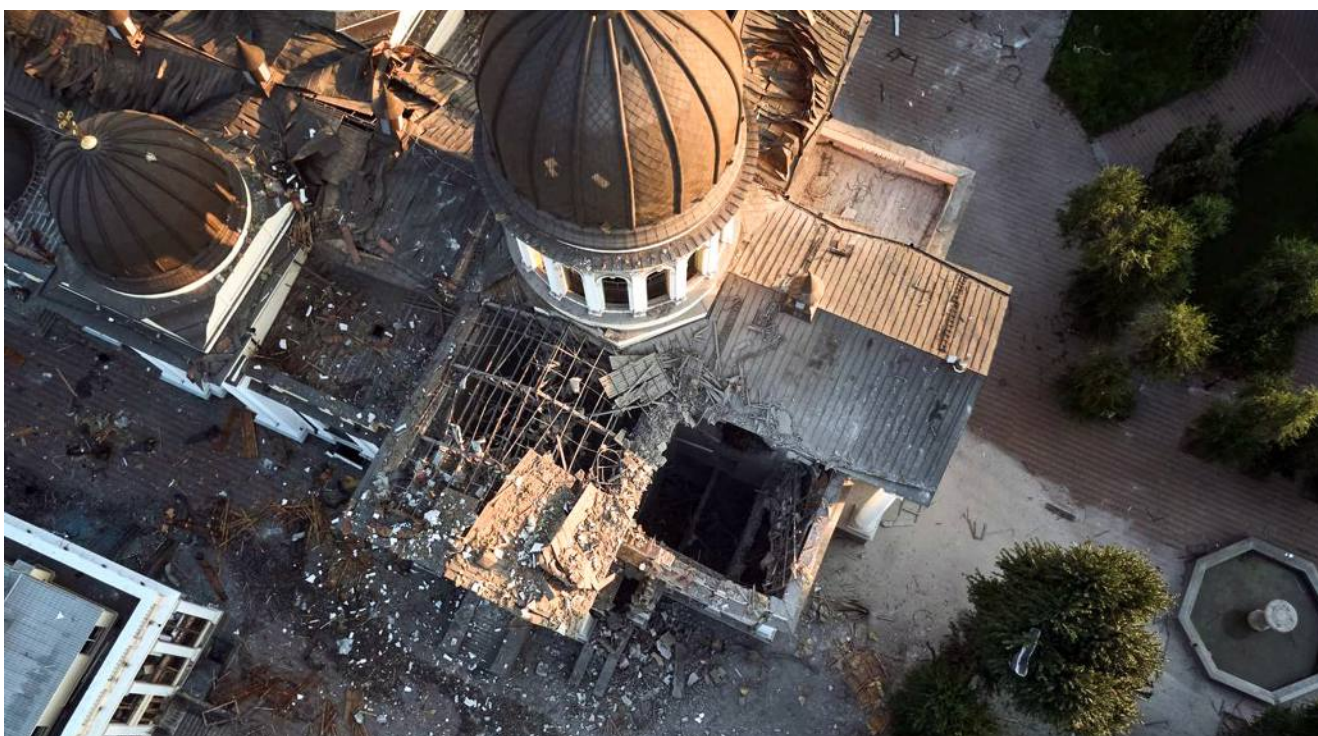
Зокрема у результаті нічної атаки на Львів загинули 10 людей. Пошкоджені близько 60 квартир, 50 авто та об'єкт критичної інфраструктури.

Також РФ вдарила керованою авіабомбою по житловому кварталу Оріхового під час видачі гуманітарної допомоги місцевим жителям. **Загинули чотири людини: три жінки й чоловік, 13 – зазнали поранень.**

У ніч на 23 липня Росія обрала за ціль – історичний центр Одеси, який знаходиться під захистом ЮНЕСКО. Руйнувань зазнали понад 44 будівлі, серед яких 29 пам'яток архітектури XIX-XX століть.

Омбудсман України надіслав листи щодо збройних атак на об'єкти культурної спадщини до ЮНЕСКО, Незалежної міжнародної комісії ООН з розслідування порушень в Україні, Ради Європи, ОБСЄ та омбудсманам світу із закликом до вжиття швидких і ефективних дій реагування на вказаний злочин на міжнародному рівні, зокрема, розглянути питання позбавлення Російської Федерації статусу члена ЮНЕСКО та з проханням посприяти відбудові й поновленню пошкоджених пам'яток історії та культури, які визнані частиною всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Після виходу із Чорноморської зернової ініціативи Росія вчиняє чергову серію воєнних злочинів, обстрілюючи українські портові міста та зернові склади. Таким чином РФ провокує голод у світі, адже Україна – один із світових лідерів виробництва аграрної продукції.

Права людини в Україні

від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну

2 576

осіб, звільнених з російського полону

з них →

144

цивільних

≈

25 000

осіб зникли безвісти за особливих обставин та незаконно позбавлених особистої свободи внаслідок збройної агресії РФ проти України

*За інформацією дотичних до цієї проблематики державних органів

9 287

убитих мирних жителів

16 384

поранених мирних жителів

498

загиблих дітей

1 081

поранена дитина

1 037

зниклих дітей

19 546

дітей, примусово вивезених до Росії

**1.4
млн**

осіб без доступу до води через руйнування інфраструктури

**4.6
млн**

осіб мають обмежений доступ до води

**4.9
млн**

осіб стали ВПО

**8.2
млн**

осіб отримали прихисток за кордоном

≈ **700
тисяч**

людей в Україні залишились без питної води через руйнування Каховської ГЕС

3 554

зруйнованих навчальних закладів

1 031

зруйнованих дитсадків

1 376

зруйнованих закладів охорони здоров'я

348

зруйнованих релігійних споруд

1 804

зруйновані об'єкти культури

≈ **162 000**

зруйнованих або пошкоджених будинків

126

зруйнованих вокзалів та станцій

346

зруйнованих мостів та мостових переходів

572

зруйновані котельні

412

зруйнованих заводів і підприємств

* Дані станом на 31.07.23

Запрацював чат-бот "Омбудсман України"!

Це – можливість швидко й зручно отримати відповіді на актуальні запитання. У ньому зібрані важливу інформацію у 17 категоріях.

Зокрема тут можуть отримати відповіді щодо своїх прав військові, внутрішньо переміщені особи, родини з дітьми. Є й категорія для людей, які перебувають на тимчасово окупованій території або ж примусово депортовані.

Запускайте чат-бот:
[@ukraine_ombudsman_bot](https://t.me/ukraine_ombudsman_bot)

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

Російська Федерація та всі військові злочинці, яких вона направила в Україну, понесуть найсерйознішу відповідальність за зло, яке вони вчинили.

Україна ретельно документує кожен злочин і кожну жорстокість.
Усі винні, безсумнівно, будуть покарані.

Ми ніколи не забудемо і не пробачимо. Як і світ.

#StandWithUkraine

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Уповноважений Верховної Ради України
з прав людини

✉ lubinets@ombudsman.gov.ua

Гаряча лінія Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини: 0 800 50 17 20
електронна пошта: hotline@ombudsman.gov.ua

